

E. U. de Enfermería (Ourense)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O51G140V01201	Introdución á enfermaría clínica	1c	6
O51G140V01202	Ética e lexislación	1c	6
O51G140V01203	Farmacoloxía e dietética	1c	9
O51G140V01204	Enfermaría clínica I	1c	9
O51G140V01205	Enfermaría clínica II	2c	6
O51G140V01206	Enfermaría comunitaria II	2c	9
O51G140V01207	Xestión de enfermaría	2c	6
O51G140V01208	Prácticas clínicas I	2c	9

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Introdución á enfermaría clínica				
Materia	Introdución á enfermaría clínica			
Código	O51G140V01201			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros			
Profesorado	Cerradelo Lama, Jaime Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	O propósito desta materia é capacitar ao alumnado para identificar as alteracións da saúde das persoas , así como no coñecemento de procedementos enfermeiros			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información

D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber as principais causas do enfermarse humano (etiología) e os mecanismos polos que estes actúan de forma nociva (patogenia)	A1		C9	D1
	A2		C13	D2
	A3		C28	D4
	A4		C29	D9
Ser capaz de identificar os principais síntomas que se asocian á enfermidade e os signos que se detectan ao realizar a exploración física do paciente (semiología)	A2	B1	C9	D1
	A3	B3	C13	D2
	A5	B6	C28	D9
		B17	C29	
Ser capaz de aplicar as principais técnicas diagnósticas e as normas de actuación de enfermaría en cada unha delas	A2	B2	C2	D1
	A4	B6	C13	D4
	A5	B9	C18	D5
		B14	C28	D6
		B15	C29	D7
		B16		D8
		B17		
		B18		
Ser capaz de utilizar adecuadamente os produtos sanitarios	A4	B12	C2	D3
				D7
				D10
				D11
Ser capaz de identificar as enfermidades producidas por axentes físicos	A5		C9	D1
			C28	D7
			C29	

Contidos

Tema	
Introdución á fisiopatología.	Valoración de signos e síntomas de enfermidade: - Monitorización dos signos vitais - Dor - Monitorización respiratoria: Disnea, tose, cianosis,... - Hemorrexias. - Manexo da náusea, Manexo do vómito. - Tratamento da febre, Hipertermia e hipotermia. - Alteración da consciencia. Síncope... Avaliación. Monitorización. - Fracturas (tipos) e traumatismos (cranial, de medula espinal e pescozo, torácico, abdominal e facial).

Procedementos de enfermaría nas manifestacións patolóxicas. (Uso e indicacións de produtos sanitarios).	Coidados enfermeiros, incorporando linguaxe e metodoloxía enfermeira (NNN) - Coidados de enfermaría ao ingreso: Documentación (valoración, rexistros :gráficas, escalas,...) - Obtención, manipulación e transporte de mostras: sangue (Flebotomía: arterial,venosa) e Mostra de sangue capilar), feces , esputos, PAAF e biopsias - Sondaxe vesical, sondaxe gastrointestinal e coidados - Punción intravenosa. Coidados - Administración de medicación: diferentes vías (tópica, inhalatoria, rectal, oral e parenteral). *antoux. - Vendaxes : xeneralidades, material, tipos, funcións, complicacións,coidados - Axuda na exploración: Preparación probas diagnósticas e/ou terapéuticas (Punción lumbar, paracentesis, artrocentesis, pericardiocentesis e toracocentesis). - Termoterapia: Aplicación de calor ou frío ... - Transporte: dentro da instalación e Transporte: entre instalacións. - Axuda co autocuidado e Coidados paciente encamado: Baño, Cambio de posición,... - Coidados post-mortem.
---	---

Soporte vital Básico e avanzado.	--. A asistencia prehospitalaria urxente. Ambulancias paramédicas, transporte aéreo e preparación do paciente. Respiradores de transporte. Material de monitorización e transporte. --. Urxencias. Definición.Triaxe, clasificación e procedementos. - Interpretación ECG. Arritmias cardíacas de atención urxente. Monitorización. - Primeiros auxilios. RCP. - Afogamento. - Lesións por electricidade. - Inxestión de cáusticos. - Inhalación de gases tóxicos. - Queimaduras. - Conxelacións.
----------------------------------	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	22	25	47
Eventos científicos	4	0	4
Lección maxistral	22	37	59
Exame de preguntas obxectivas	4	36	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades teórico-prácticas enfocadas ao traballo sobre procedementos específicos, que permiten complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, congresos, xornadas, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre procedementos enfermeiros, nos que o alumnado adquirirá habilidades prácticas baseadas na evidencia

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Seminario	Asistencia obrigatoria ao 90% das horas de seminarios e participación nas diferentes actividades que se realicen. Valoraranse os coñecementos e as habilidades prácticas dos distintos procedementos enfermeiros traballados nos distintos seminarios, así como as habilidades de organización e planificación previa únaa simulación práctica. Realizarase a valoración mediante unha proba teórico-práctica no aula de simulación. Tamén se avaliará manéxoo da linguaxe NANDA/NOC/NIC	40	B1 B2 B3 B17 B18	C2 C13 C29	D1 D2 D4 D6 D7 D10 D11
	Datas de avaliación: 14 e 17 / 12/2018 27 e 28 / 06/2019				
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. Exame de 50-60 preguntas, obtense un punto por cada acerto. Será necesario acadar un 60% de respostas acertadas para superar a proba. Imprescindible superar cada parte para facer media. Data de avaliación, 1ª EDICIÓN: 19/12/2018	60	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B9 B12 B14 B15 B16	C2 C9 C13 C18 C28 C29
					D3 D5 D8 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

enlace datas de avaliación: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/alumnado/exames-grao> **Opción NON**

Presencial: CRITERIOS DE AVALIACIÓN OPCIÓN NON PRESENCIAL: Exame de preguntas

obxectivas, Presentación/exposición traballo sobre tema proposto . Mesmas condicións que o alumnado presencial. (50% + 10%)

SEMINARIOS: proba teórico-práctica na aula de simulación de todos os procedimentos traballados durante o curso. Tamén se avaliará o manexo da linguaxe NANDA/NOC/NIC (40%)

Para superar a totalidade da materia será indispensable ter superada cada unha das partes. O suspenso dalgunha parte suporá non superlo do estribo da materia.

Os estudantes que se acollan a esta opción deben solicitalo por escrito ao profesorado antes do 27 de outubro de 2018

2ª Edición O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo. Data avaliación Proba tipo test: 28/06/2019 ás 9h Proba teórico-práctica: 28 /06/2019 ás 10:30h CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

CRITERIO DE AVALIACIÓN:

1. Proba tipo test (60%)

2. Proba práctica en aula de simulación (40%).

Examen test de 50-60 preguntas, se obtendrá un punto por cada acierto. Será necesario obtener el 60% de respuestas correctas para aprobar.

Data de avaliación: 4/10/2018 ás 9h

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gloria Bulechek Howard Butcher Joanne M. Dochterman Cheryl Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª Edición., Elsevier ESPAÑA, 2013

Meridean Maas; Marion Johnson; S. Moorhead, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC)**, 5ª, Elsevier ESPAÑA, 2013

NNNConsult, Elsevier España,

Javier Morillo Rodríguez and David Fernández Ayuso, **Enfermería clínica II . Cuidados críticos y especialidades médico-quirúrgicas**, 1ª, Elsevier España, 2016

Perry, A.G; Potter, P, **Guía Mosby de Técnicas y Procedimientos Básicos**, 7ª, Elsevier España, 2011

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Enfermería Clínica,

Bibliografía Complementaria

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fisterra.com/index.asp>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Nursing,

Metas de Enfermería,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ética e lexislación				
Materia	Ética e lexislación			
Código	O51G140V01202			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia			
Correo-e	natalia.farinas.valina@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	A profesión de enfermaría afecta directa e intimamente ao ser humano, por iso corre o risco de lesionar posibles dereitos fundamentais, como a intimidade, a honra, a liberdade. - O alumnado será capaz de identificar e comprender os preceptos éticos-deontolóxicos, lexislativos e administrativos que regulan a profesión de enfermaría. - Será capaz de aplicar a situacións concretas os principios éticos e preceptos lexislativos que regulan o exercicio profesional da enfermaría e ser competente en exercelos. - Coñecerá os dereitos e deberes dos pacientes, con especial atención á información, segredo profesional, e o obrigado respecto ao principio de autonomía. - Comprenderá o papel da enfermaría dentro das profesións sanitarias e como deberá ser a súa actuación profesional, desde o punto de vista legal e ético con outros profesionais sanitarios e outros membros do equipo.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.

C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
C52	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aplicar os principios da *Bioética e os valores éticos	A1	B4	C11	D1
	A2	B7	C12	D2
	A3	B8	C48	D3
	A4	B10	C49	D4
	A5	B11	C50	D5
		B12	C52	D6
		B13		D7
		B15		D8
		B18		D9
				D10
				D11
Ser capaz de realizar unha análise ética e de deseñar e resolver casos	A2	B1	C48	D1
	A3	B4	C49	D2
	A4	B7		D3
	A5	B8		D4
		B10		D5
		B11		D6
		B12		D7
		B13		D8
		B18		D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
1. DISTINCIÓN ENTRE OS CONCEPTOS: ÉTICA, DEONTOLOXÍA E DEREITO.	Distinción entre os conceptos: ética, deontoloxía e dereito. Declaracións Universais de dereitos: Declaración Universal de Dereitos Humanos, Convenio Oviedo, Declaración de Helsinqui. Ética do coidado. Os Comités de ética. A norma xurídica. A actividade xurídica da persoa. A incapacitación.
2. Os CÓDIGOS DEONTOLÓXICOS.	Código deontolóxico da enfermaría española Código deontolóxico do Consello internacional de enfermeiras
3. A REGULACIÓN XURÍDICA E DEONTOLÓXICA DOS DEREITOS DOS PACIENTES.	O dereito á protección da saúde. Dereitos e Deberes dos usuarios/paciente: Lei Xeral de Sanidade. A regulación xurídica e deontolóxica dos dereitos dos pacientes. Lei 41/2002, de 14 de novembro, básica reguladora da autonomía do paciente e de dereitos e obrigacións en materia de información e documentación clínica. O dereito á información sanitaria. Consentimento informado. A intimidade do paciente.

4. NORMATIVA XURÍDICA E ÉTICA EN RELACIÓN CO SEGREDO PROFESIONAL.	Normativa xurídica e ética en relación co segredo profesional.
5. COÑECEMENTO DO MARCO LEGAL E ADMINISTRATIVO VIXENTE PARA DESENVOLVER AS FUNCIÓNS PROPIAS DO PERSOAL DE ENFERMARÍA.	Coñecemento do marco legal e administrativo vixente para desenvolver as funcións propias do profesional de enfermaría. A responsabilidade do profesional sanitario. Obxección de conciencia.
6. LEIS ESPECÍFICAS SANITARIAS	Leis específicas sanitarias. Lei 44/2003, de 21 de novembro, de Ordenación das Profesións Sanitarias. Real Decreto 450/2005, de 22 de abril, sobre especialidades de enfermaría
7. LEIS XERAIS QUE TEÑEN REPERCUSIÓN SOBRE A PROFESIÓN.	Leis xerais que teñen repercusión sobre a profesión.
8. PROBLEMAS RELACIONADOS CO INICIO E O FINAL DA VIDA.	1. O paciente en situación terminal. A eutanasia, reflexións ético-xurídicas. 2. A vellez e a dignidade da morte, reflexións ético-xurídicas. Testamento Vital 3. O aborto , reflexións ético-xurídicas 4. Implicacións ético-legais da píula postcoital. 5. A dispoñibilidade do propio corpo: cuestións ético-xurídicas á mantenta da maternidade subrogada. 6. Esterilidade de enfermos mentais, reflexións ético-xurídicas. 7. Problemas éticos en torno á SIDA. 8. Manipulación xenética, aspectos ético-xurídicos. 9. O transplante de órganos, aspectos ético-xurídicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	12	22.5	34.5
Eventos científicos	2	0	2
Lección maxistral	34	15	49
Cartafol/dossier	1	0	1
Traballo	0.5	10	10.5
Exame de preguntas obxectivas	3	50	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas a o traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos de a materia. Pódense empregar como complemento de as clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte de o docente de os contidos de a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Cartafol/dossier	O temario obxecto de exposición en seminarios por parte do alumnado (Tema 8) será recolleito nun resumo/ portafolio de elaboración e entrega inmediata á exposición en clases. Ao comezo do cuadrimestre daranse as indicacións oportunas para a súa elaboración.	30	A1 B4 C48 D1 A2 B7 D2 A3 B18 D3 A4 D7 A5 D8 D9 D10
Traballo	Nota de corte un 50% da nota. O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. A exposición e defensa do mesmo, será na aula, nas datas previamente marcadas. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica colgada en Faitic para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5. (Máximo:10%)	10	A1 B7 C11 D5 A2 C12 D6 A3 C50 D7 A4 C52 D8 A5 D9 D10 D11

Exame de preguntas obxectivas	O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido da materia, no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. Cada pregunta incorrecta resta un 50% do seu valor. Nota de corte un 5. Imprescindible superar cada parte para facer media	60	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4 B7 B8 B10 B11 B12 B13 B15	C48 C49	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10
-------------------------------	---	----	----------------------------	---	------------	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade Non Presencial:

A esta modalidade poderase acoller o alumnado que por causas xustificadas non lles sexa posible asistir con regularidade (máis do 90%) aos seminarios, deben solicitalo por escrito á docente antes 28 de setembro. Tamén serán avaliados por esta modalidade o alumnado que inicialmente non o solicitase, pero teña unha asistencia inferior ao 90% unha vez finalizadas as clases.

• Apartados de avaliación:

- 1º) Proba test (Máximo: 60 %): O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido da materia, no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. Cada pregunta incorrecta resta un 50% do seu valor. Nota de corte un 5.
- 2º) O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun traballo sobre a temática da materia de seminarios (tema 8), segundo os criterios que se indiquen ao comezo do curso oportunamente. A exposición e defensa do mesmo, será na aula, nas datas previamente marcadas. Avaliarase individualmente, a cada un dos participantes do grupo de traballo, segundo a rúbrica colgada en Faitic para ese efecto. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5. (Máximo:10%)
- 3º) Proba test: O alumnado realizará un exame tipo test sobre o contido de seminarios (tema 8), no que se inclúen preguntas con diferentes alternativas de resposta, sendo só unha a correcta. Cada pregunta incorrecta resta un 50% do seu valor. Nota de corte un 5 (Máximo: 30%). Imprescindible superar cada parte para facer media.

SEGUNDA EDICIÓN: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, as condicións serán as mesmas.

Convocatoria de exames: 1ª edición: 10/01/2020 ás 10 horas aula magna. 2ª edición: 29/06/2020 ás 12:30 horas na aula magna. Fin de carreira: 11/09/2019 ás 10 horas, na aula 2.

Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MUÑOZ CONDE, F.; **DERECHO PENAL PARTE ESPECIAL**, 21ª, TIRANT LO BLANCH, 2017

MEDINA CASTELLANO, C.D.; **ÉTICA Y LEGISLACIÓN**, 3ª, D.A.E., 2015

GARCÍA MENA J. M.; GÓMEZ SALGADO, J.; MEDINA ARAGÓN F. J.; **ÉTICA Y LEGISLACIÓN EN CUIDADOS**, 1ª, ENFO, 2010

BOLADERAS CUCURELLA, M.; **BIOÉTICA DEL CUIDAR: ¿QUE SIGNIFICA HUMANIZAR LA ASISTENCIA?**, 1ª, TECNOS, 2015

Junquera de Estéfani, R.; **Bioética y bioderecho Reflexiones jurídicas ante los retos bioéticos**, 1ª, COMARES, 2008

Hidalgo Cerezo, A.; **LOS PROFESIONALES DE ENFERMERÍA ANTE LA LEY**, 1ª, DÍAZ DE SANTOS, 2018

Bibliografía Complementaria

FEITO GRANDE, L.; **ÉTICA Y ENFERMERÍA**, 1ª, SAN PABLO, 2015

Aparicio Rodríguez, Luis Cayetano. González Morán, Luis. Torre Díaz, Francisco Javier de la. Junquer, **NORMAS BÁSICAS DE BIODERECHO**, 1ª, Dykinson, 2010

Cantero Martínez, J.; Palomar Olmeda, A.; **TRATADO DE DERECHO SANITARIO**, ARANZADI, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Outros comentarios

- Recomendable subir foto á ficha de usuario de *Faitic
 - Consultar a plataforma *FAITIC a través da cal se fornecerá *informacion para o seguimento e desenvolvemento da materia
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Farmacoloxía e dietética				
Materia	Farmacoloxía e dietética			
Código	O51G140V01203			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS 9	Sinale FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	López Otero, M ^a José			
Profesorado	López Otero, M ^a José Pereira Vázquez, María			
Correo-e	checheotero@gmail.com			
Web	http://http://euenfou.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	FARMACOLOXÍA E DIETÉTICA APLICADA Á CIENCIA DA ENFERMARÍA			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
C6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
C7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de diferenciar os diferentes grupos de medicamentos, os principios activos, uso e indicacións, así como os fundamentos farmacodinámicos e farmacocinéticos implicados.	A2 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3
Ser capaz de avaliar os beneficios esperados e os riscos asociados á administración de medicamentos, tanto desde o punto de vista poboacional como do paciente individual.	A2 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3
Ser capaz de aplicar os principios que rexen o uso racional e eficiente da farmacoterapia.	A2 A3 A4 A5	B15 B17	C3 C4	D1 D2 D3 D4
Saber realizar pautas e indicacións saudables na poboación sa nas distintas etapas da vida, en función de idade e sexo.	A1 A2 A3 A4	B9 B10 B11 B15 B17	C5 C6 C7 C8	D3 D7 D9 D11
Saber identificar as situacións de risco nutricional. Saber realizar intervencións nutricionais e establecer pautas e recomendacións na prevención ou tratamento da enfermidade.	A1 A2 A3 A4 A5	B9 B10 B11 B15 B17	C5 C6 C7 C8	D3 D7 D9 D11

Contidos

Tema	
Conceptos de farmacoloxía e fármacos, principios e mecanismos xerais de acción dos fármacos.	Definición de termos farmacolóxicos. Procesos de obtención de fármacos.
Formas de dosificación. Estabilidade dos medicamentos.	Formas farmacéuticas.
Farmacocinética dos medicamentos	Absorción, distribución, metabolismo, eliminación, implicacións clínicas.
Farmacodinamia dos medicamentos.	Concepto de receptor. Interacción fármaco-receptor
Fundamento da posoloxía e do réxime posolóxico.	Calculo de dose Vías de administración
Farmacoterapia en función dos problemas máis frecuentes.	Farmacoloxía cardiovascular. Farmacoloxía do aparello respiratorio. Farmacoloxía do SN autónomo e periférico. Farmacoloxía do SN Central. Farmacoloxía do aparello dixestivo. Medio interno. Hormonas, metabolismo e vitaminas. Farmacoloxía antiinfecciosa. Quimioterapia antineoplásica. Inmunomoduladores.
Efectos adversos dos medicamentos.	Farmacovigilancia.
Nutrición e dietética: Desenvolvemento histórico da nutrición e a dietética, o concepto de nutrientes e enerxía.	Alimentación, nutrición e dietética. Consumo alimentario recomendado.
Factores que determinan as necesidades enerxéticas, necesidades e recomendacións nutricionais.	Requirimentos e recomendacións nutricionais da poboación xeral.
Estudo dos alimentos como fonte de enerxía e nutrientes.	Nutrientes. Proteínas. Glúcidos. Lípidos. Vitaminas. Minerais.
Modificacións que sofren os alimentos cos procesados.	Dixestión, absorción e metabolismo.
Estudo da alimentación das persoas sas e nos distintos momentos do ciclo vital.	Recomendacións en poboación xeral. Recomendacións adulto san. Xestación e lactación. Nutrición no deporte
Estudo da valoración do estado nutricional dos individuos.	Valoración nutricional. Valoración da inxesta. Elaboración de dietas
Dietoterapia en función das patoloxías máis frecuentes.	Dietas terapéuticas. Diabetes, dislipemia, osteoporose, HTA, Insuficiencia renal, cancer, inmunodeprimidos, litiasis vías urinarias, hiperuricemia, obesidade. Transtornos conduta alimentaria. Nutrición terapéutica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	12	38	50
Lección maxistral	62	109	171

Exame de preguntas obxectivas	4	0	4
-------------------------------	---	---	---

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Realización de actividades prácticas sobre diferentes contidos da materia.
	Resolución de exercicios.
Lección maxistral	Temas teóricos expostos polo profesor na aula.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Seminario	A avaliación dos seminarios contará con dúas partes que suporán un 40% da nota da asignatura. Unha parte será avaliación continua o longo do cuatrimestre que dura a asignatura e suporá un 20% Nesta parte valorarase a actitude e participación na aula, así como a resolución dos problemas expostos polo profesor na aula. O outro 20% da nota será un tipo test da materia impartida nos seminarios. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. É imprescindible superar cada unha das partes para facer media, sendo necesario sacar 5 puntos sobre 10 na avaliación continua e 5 puntos sobre 10 no exame de seminarios para poder facer media. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A asistencia aos seminarios é obrigatoria, cando menos no 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o, pasará a ser avaliado según os criterios establecidos para a "modalidade non presencial".	40	A1 A2 A3 A4 A5	B9 B10 B11 B15 B17 D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación da parte teórica se realizará con preguntas tipo test. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Para facer media coa nota de seminarios será imprescindible sacar 5 puntos sobre 10. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia. A proba realizarase o día 24 de xaneiro de 2020 na aula magna ás 16:00h.	60		C3 C4 C5 C6 C7 C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade "non presencial" de seminarios: Se o alumno non pode asistir ao 90% das horas dos seminarios por causa suficientemente xustificada e documentada, o principio do cuatrimestre (nos primeiros 15 días) deberá comunicarllo ao coordinador da materia mediante a solicitude por escrito correspondente, do paso a "modalidade non presencial" (Data límite: 25 de Setembro de 2019) . No caso de aqueles alumnos que por diferentes motivos, e sempre xustificados, aínda asistindo a algún seminario, non acaden a asistencia do 90% das horas dos seminarios , pasarán igualmente a modalidade "non presencial".

A avaliación da modalidade non presencial consistirá na realización dunha proba tipo test en relación aos contidos dos seminarios. Cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. A proba realizarase o día 24 de xaneiro de 2020 na aula magna ás 16:00h.

A puntuación para ser apto nesta parte da materia será de 5 puntos sobre 10, e suporá un 40% da nota da materia. Será imprescindible superar esta parte para facer media ca nota da proba teórica. O suspenso dunha parte implica o suspenso na materia.

2ª edición:

O alumno que non superou a proba tipo test na primeira edición, deberá realizar de novo unha proba tipo test cos mesmos criterios de avaliación que os descritos para a primeira edición. So se gardará a parte de seminarios ata a segunda edición.

O alumno que non superou a avaliación continua ou a proba tipo test dos seminarios realizará unha proba escrita en relación os contidos dos seminarios e suporá o 40% da nota. Terá os mesmos criterios de avaliación ca proba escrita de seminarios da primeira edición. Será necesario acadar 5 puntos sobre 10 posibles en cada unha das partes para facer media.

A proba realizarase o día 8 de xullo do 2020 na aula magna ás 17:00h.

Convocatoria de fin de carreira:

Todo alumno que non teña superada a materia en anteriores convocatorias, poderá presentarse a esta convocatoria de fin de carreira. Nesta convocatoria o alumno deberá realizar a proba escrita tanto dos seminarios como da materia. Serán dous exames tipo test nos cales cada tres preguntas falladas descontarase unha resposta correcta. Deberá ter en cada un deles 5 puntos sobre 10 para facer media. Para o computo global a nota de seminarios corresponderá o 40% da nota e a nota da parte teórica o 60% restante.

A proba realizarase o día 28 de Outubro do 2019 na aula 2 ás 16:00h.

Outros comentarios:

Será imprescindible, que cada alumno matriculado na materia, sexa repetidor ou non, entregue a ficha do alumno nos primeiros 15 días do curso ao coordinador da materia, para poder realizar a avaliación continua da mesma (Data límite: 25 de Setembro de 2019).

As datas oficiais de exame marcadas para esta materia nas edicións correspondentes, poderanse consultar na páxina web así como no taboleiro de anuncios do centro.

Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao inicio do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, se está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Para as tutorías será recomendable enviar previamente un correo electrónico á profesora responsable co tema a tratar.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

RANG H.P, **FARMACOLOGIA**, 8, ELSEVIER, 2015

PILAR CERVERA, **ALIMENTACIÓN Y DIETOTERAPIA**, 4, MCGRAW HILL INTERAMERICANA, 2004

DANIEL A LUIS ROMÁN, **DIETOTERAPIA, NUTRICIÓN CLÍNICA Y METABOLISMO**, 1, DIAZ DE SANTOS, 2010

Bibliografía Complementaria

FLOREZ, **FARMACOLOGÍA HUMANA**, 6, ELSEVIER MASSON, 2014

ALPERS, STENSON, **NUTRICIÓN**, 4, MARBÁN, 2003

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería clínica I**

Materia	Enfermería clínica I			
Código	O51G140V01204			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Ramos Asensio, Eduardo Miguel			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Raquel Ramos Asensio, Eduardo Miguel			
Correo-e	eduardo.ramos.asensio@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Enfermería Clínica I pertence ao módulo das Ciencias da Enfermería. Nesta materia abordarase, desde o punto de vista enfermeiro, as alteracións da saúde nas diferentes situacións e relacionaranse ditas alteracións coa identificación das necesidades da saúde dos individuos. Para facer esta correlación, utilizarase o método científico para a resolución de problemas (necesidades non cubertas) derivados de ditas alteracións: o proceso de enfermaría. Adquiriránse as habilidades para o desenvolvemento dos procedementos necesarios, para dar resposta as necesidades dos individuos nestas e outras alteracións da saúde, dun xeito práctico. Non deixa de ser a aplicación do proceso de enfermaría desde unha perspectiva e enfoque clínico.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de comprender os problemas que desencadean as enfermidades no ámbito da patoloxía cirúrxica e médica	A1	C28	D1	
	A2	C29	D2	
	A4	C30	D3	
			D4	
Ser capaz de diferenciar os mecanismos e/ou problemas derivados das patoloxías mais comúns dos diferentes aparellos e sistemas do organismo humano, o seu tratamento médico e cirúrxico	A3	B7	C28	D6
			C29	D7
			C30	D8
			C31	D10
			C32	
Ser capaz de planificar procedementos e intervencións precisas para proporcionar unha adecuada atención de enfermaría os individuos con problemas médicos e cirúrxicos	A4	B7	C28	D1
	A5	B8	C29	D2
			C30	D3
			C31	D4
			C32	D11
			C33	
Ser capaz de identificar e valorar as necesidades e/ou problemas ocasionados polas enfermidades establecendo prioridades, planificando coidados e participa na avaliación do plan de coidados	A1	B7	C28	D2
		B8	C29	D4
			C30	D5
			C33	D7
				D8
				D9

Contidos

Tema	
MÓDULO I Introdución a enfermaría médico-cirúrxica	-Aplicación do proceso de enfermaría en relación coas alteracións da saúde -Introdución a organización hospitalaria, persoal asistencial, historia clínica - Protocolo de acollida ao paciente na unidade de hospitalización
MÓDULO II Atención de enfermaría no perioperatorio	-O preoperatorio -Intraoperatorio. Área cirúrxica -O postoperatorio
MÓDULO III Atención de enfermaría ao doente con desequilibrio hidroelectrolítico, ácido-base.	-Déficit de líquidos e electrolitos -Desequilibrio ácido-base -Cálculo do balance hídrico
MÓDULO IV O doente con alteracións tegumentarias	-Coidados de feridas -Prevención das úlceras por presión -Coidados nas queimaduras -Outras alteracións da pel
MÓDULO V O doente con problemas de intercambio gaseoso	-Alteracións respiratorias -Osixenoterapia -Obtención de secreción bronquial -Probos funcionais e diagnósticos -Técnicas de fisioterapia respiratoria -Terapia inhalatoria
MÓDULO VI O doente con problemas nas funcións hematolóxicas	-Alteracións hematolóxicas -Medidas de illamento -Hemotransfusión e hemodoazón
MÓDULO VII O doente con problemas nas funcións: cardiovascular e circulatorias	-Alteracións cardíacas -Alteracións circulatorias -Coidados de enfermaría ao paciente cardíopata -Probos diagnósticos e funcionais -Medidas preventivas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	44	58	102
Seminario	25	50	75
Seminario	4	0	4
Exame de preguntas obxectivas	2	30	32
Práctica de laboratorio	3	9	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Impartición de contidos teórico-prácticos, así como a realización de actividades na aula en relación cos contidos da materia.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

Avaliación	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	A avaliación da parte de seminarios da materia, contará con dous apartados, o que no global suporá o 40% da puntuación total da materia. 1º, avaliación continua: farase ao longo do cuadrimestre no que se imparte a materia, mediante a observación das habilidades e destrezas mostradas polo alumnado, durante a realización das prácticas nos seminarios, así como a súa participación nos temas expostos na aula. No caso de non ter superada a avaliación continua, a/o alumna/o, deberá facer unha proba práctica en relación aos contidos impartidos nos seminarios. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total correspondente aos seminarios. 2ª avaliación, exame de preguntas obxectivas (test): en relación a materia impartida nos seminarios. Dita proba constará de 30 preguntas, con 3 opcións de resposta, sendo só unha delas válida, onde se utilizará a fórmula (A-E), acertos (A) menos erros (E), as preguntas non respostadas non restan puntuación. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total correspondente aos seminarios. Dita proba realizarase na data marcada no calendario académico. Será necesario ter superado estas dúas probas de avaliación, para poder superar esta parte de seminarios da materia. A asistencia aos seminarios é obrigatoria, cando menos no 90% do total das horas asignadas, no caso contrario a/o alumna/o, pasará a ser avaliado según os criterios establecidos na "modalidade non presencial".	40	A1 A2 A3 A4 A5	B7 C31 C32 C33	D1 D2 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11	
Exame de preguntas obxectivas	Neste apartado avaliarase o contido teórico mediante a realización dunha proba obxectiva de 50 preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta, sendo só unha delas correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), onde (A) é acertos é (E) erros; as preguntas non respostadas non restan puntuación. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10.	60	A1 A2 A3 A4 A5	B8 C28 C29 C30 C32 C33	D3 D4 D7 D10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade non presencial (seminarios)

A esta modalidade, poderase acoller o alumnado que con causa debidamente xustificada, non lle sexa posible asistir ao 90% do total de horas asignadas para os seminarios, para o cal deberán ao inicio do cuadrimestre en que se imparta a materia (na 1ª semana), comunicar a profesora responsable da mesma, mediante solicitude por escrito, do paso a "modalidade non presencial", indicando cal é a causa que debidamente xustificada, impide a súa asistencia aos mesmos.

No caso daquel alumnado que por diferentes motivos, aínda asistindo a algún seminario, non cheguen a acadar a asistencia establecida do 90%, pasarán igualmente a esta "modalidade non presencial".

A avaliación da modalidade non presencial.

A/o alumna/o, deberá realizar unha proba práctica en aula, en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total correspondente aos seminarios.

A/o alumna/o, deberá facer unha exame de preguntas obxectivas (tipo test), en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. Dita proba constará de 30 preguntas, con 3 opcións de resposta, sendo só unha delas válida, onde se utilizará a fórmula (A-E), acertos (A) menos erros (E). As preguntas non contestadas non restan puntuación. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Esta avaliación suporá o 20% da puntuación total correspondente aos seminarios.

É preciso ter superado estas dúas probas de avaliación, para poder superar esta parte de seminarios da materia.

De igual xeito a/o alumna/o nesta modalidade, deberá de facer o exame de preguntas obxectivas (tipo test), coas mesmas características da modalidade presencial, para avaliar as competencias da parte teórica da materia, e que equivale o 60% da avaliación total da mesma, e na que deberá ter unha puntuación de 5 ou superior para superar esta parte.

É preciso ter superado tanto a parte de teoría coma a de seminarios, para poder superar a materia, ao igual que na modalidade presencial.

2ª edición ordinaria

A/o alumna/o deberá, no caso de non ter superada a avaliación continua (modo presencial) ou a proba práctica (modo non presencial), realizar un exame práctico, en relación aos contidos impartidos nos seminarios da materia. No caso de non ter superada a proba tipo test, a/o alumna/o, deberá novamente realizar esta proba (con os mesmos criterios establecidos para a 1ª edición ordinaria)

Será preciso ter aprobado estas dúas probas de avaliación, para poder superar esta parte de seminarios da materia.

A/o alumna/o que non teña superada na 1ª edición ordinaria a parte da teoría, deberá de facer un exame de preguntas obxectivas de 50 preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta, sendo só unha delas correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado será: (A-E), onde (A) é acertos e (E) erros; as preguntas non respostadas non restan puntuación. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10. Esta puntuación suporá o 60% do total da materia.

Convocatoria fin de carreira

Seguirase o mesmo criterio de avaliación que para a modalidade non presencial.

Outros comentarios

- As datas oficiais de exame marcadas para esta materia, nas edicións correspondentes, poderanse consultar na páxina web <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/horarios-e-datas-de-avaliacion> así como no taboleiro de anuncios do centro.

Datas de exames. 1ª edición ordinaria: Exame de preguntas obxectivas (parte teórica e de seminarios):

14/01/2020, as 10 horas, aula Magna Proba práctica: 14/01/2020 as 12 horas, aula 1

2ª edición ordinaria: Exame de preguntas obxectivas (parte teórica e de seminarios): 2/07/2020, as 10 horas, aula Magna Proba práctica: 2/07/2020, as 12 horas, aula 1

Convocatoria fin de carreira: Exame de preguntas obxectivas (parte teórica e de seminarios): 13/09/2019, as 12 horas, aula 2 Proba práctica: 13/09/2019, as 10 horas, aula 2

- Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (documentación, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao inicio do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta na plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LeMone, P. Burke, K., **Enfermería médico-quirúrgica. Vol. I, II**, 4ª ed., Pearson, 2009

Píriz, R. De la Fuente, M., **Enfermería médico-quirúrgica. Enfermería S 21 Vol. I, II, III**, 1ª ed., DAE, 2013

Swearingen, P.L., **Manual de enfermería médico-quirúrgica. Intervenciones enfermeras y tratamientos interdisciplinarios.**, 6ª ed., Elsevier, 2008

N.A.N.D.A Internacional Edited by T. Heather Herdman and Shigemi Kamitsuru, **Diagnósticos enfermeros definiciones y clasificación 2015-2017**, 1ª ed., Elsevier, 2017

MOORHEAD S., JOHNSON M., MAAS M.L, SWANSON E, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC) :Medición de Resultados en Salud**, 5ª ed., Elsevier, 2013

BULECHEK G.M., BUTCHER H. K, DOCHTERMAN J. M. WAGNER C., **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª ed., Elsevier, 2013

<http://www.nnnconsult.com>,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Farmacoloxía e dietética/O51G140V01203

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Enfermería comunitaria I/O51G140V01104

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería clínica II				
Materia	Enfermería clínica II			
Código	051G140V01205			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	García García, Manuel			
Profesorado	Fernández Conde, Ana García García, Manuel González López, Armando			
Correo-e	mgarcigarci@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Enfermería Clínica *II: aborda desde unha perspectiva enfermeira das alteracións de saúde en diferentes situacións, capacitando aos alumnos futuros enfermeiros no manexo do proceso de enfermaría.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creencias e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Ser capaz de diferenciar os mecanismos e/ou problemas derivados das patoloxías máis comúns dos diferentes aparellos e sistemas do organismo humano, o seu tratamento médico e cirúrxico.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de planificar procedementos e intervencións precisas para proporcionar unha adecuada atención de enfermaría aos individuos con problemas médicos e cirúrxicos.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de deseñar coidados nas principais enfermidades relacionadas co aparello dixestivo, locomotor, órganos dos sentidos, sistema nervioso e inmunitario.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C32	D4
	A5			D7
				D10
Ser capaz de planificar e prestar coidados nas principais enfermidades sistémicas.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D7
			C33	D10
Ser capaz de prestar asistencia centrada no paciente, utilizando os diagnósticos de enfermaría e as actividades derivadas deles, nas patoloxías estudadas.	A1	B7	C28	D1
	A2	B8	C29	D2
	A3		C30	D3
	A4		C31	D4
	A5		C32	D5
			C33	D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
O/a paciente con trastornos inmunitarios	- Bioloxía dos linfocitos B e T - HLA e enfermidade - Mecanismo de posta en marcha da resposta inmunitaria - Reaccións inflamatorias de hipersensibilidade - Autoinmunidade - Inmunodeficiencias - Coidados de enfermaría a pacientes con trastornos inmunitarios
O/a paciente con problemas da función músculo-esquelética	- Fisiopatoloxía do sistema musculoesquelético - Feridas. Asepsia e antisepsia. Bioloxía da reparación das feridas. Clasificación das feridas. Factores que inflúen na cicatrización das feridas. Tipos de catrización. Tratamento e coidados. Cicatrices patolóxicas. - Traumatismos músculo-esqueléticos. Fracturas óseas. Esguinces e luxacións. Rotura de fibras musculares e tendón. - Valoración de enfermería do paciente con alteracións articulares - Valoración de enfermería dos problemas músculo-esqueléticos. - Problemas principais do aparello locomotor. Enfermidades sistémicas de afectación articular. Enfermidades óseas. Enfermidades musculares.

O/a paciente con disfunción neurolóxica	- Fisiopatoloxía do sistema neurolóxico - Valoración do paciente con alteracións neurolóxicas - Cefalea - Alteracións do nivel de conciencia - Valoración do paciente inconsciente - Convulsións - Accidente cerebro-vascular - Trastornos neuromusculares. Enfermedades desmielinizantes - Infeccións do SNC - Polineuropatías e mononeuropatías - Enfermedades dos nervios craniais - Tumores do sistema nervioso - Demencia - Coidados de enfermaría do paciente con problemas neurolóxicos - Coidados paliativos ao paciente crónico
O/a paciente con alteracións da visión	- Fisiopatoloxía do órgano da visión - Valoración do paciente con alteracións oftalmolóxicas - Problemas inflamatorios e infeccións oftalmolóxicas - Alteracións oftalmolóxicas que requiren cirurxía - Coidados de enfermaría nos problemas e cirurxía oftalmolóxica
O/a paciente con alteracións da audición	- Fisiopatoloxía de nariz, garganta e oído - Valoración e problemas xerais de pacientes con alteracións ORL - Coidados de enfermaría en pacientes con problemas e cirurxía ORL - Coidados de enfermaría nas urxencias ORL
O/a paciente con problemas dixestivos.	- Fisiopatoloxía do aparello dixestivo - Valoración do paciente con problemas dixestivos. Valoración do paciente con dor abdominal. Peritonitis. - Alteracións do esófago - Coidados de enfermaría ao paciente con trastornos esofáxicos - Alteracións gástricas - Coidados de enfermaría a pacientes con trastornos gástricos - Alteracións intestinais. Alteracións de colon, recto e ano - Coidados a pacientes con trastornos intestinais, colon, recto e ano - Alteracións do fígado e das vías biliares - Coidados a pacientes con trastornos hepatobiliares - Alteracións pancreáticas - Coidados a pacientes con trastornos pancreáticos - Coidados do paciente intervivos de cirurxía do aparello dixestivo. Infección postoperatoria. Shock hipovolémico e séptico. Tipos de cirurxía segundo risco de infección postoperatoria. Infeccións por anaerobios. Factores que predispoñen a infección hospitalaria. - Tumores benignos e malignos do aparello dixestivo. Definición e tipos de metástasis. Estadiaxe tumoral. Tratamento xeral e coidados do paciente con cancro.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	31	65	96
Traballo tutelado	3	15	18
Seminario	12	14	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	4	10
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas. Clases teóricas de tipo participativo para favorecer a discusión e a comprensión do tema tratado. Farase lectura de documentos científicos de interese e/ou casos clínicos.
Traballo tutelado	Traballos individuais e en grupo relacionados co contido do módulo e que se exporán nas clases para favorecer a participación do alumnado e a resolución de problemas.
Seminario	Traballo con pequenos grupos de estudo e debate de temas específicos relacionados co contido do tema. Busca e selección de información relevante, a análise crítica do mesmo, exposición de ideas e traballo en equipo en relación ao obxecto de estudo. Estudo de casos, análises diagnósticos, aprendizaxe baseada en problemas.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Traballo tutelado	Traballos individuais e en grupo relacionados co contido do módulo, tutelados por un profesor da asignatura.
-------------------	--

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	traballos individuais ou en grupos de poucos alumnos de temas vinculados coa materia da materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual)	10	A3 A5	C29 C30	D1 D2 D3 D4 D7	
Seminario	Avaliación contínua da participación, habilidades e destrezas do alumnado nas prácticas realizadas nos seminarios. Asistencia obrigatoria polo menos ao 90% do total das horas. De non tela, realizarase modalidade non presencial. Na modalidade non presencial a cualificación calcularase facendo media entre a nota da proba de pregunta curta e/ou test, e a proba de pregunta longa. Nota de corte 5 sobre 10. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes. A data de exame na primeira edición será o 28 de Maio de 2020, ás 17 horas.	30	A1 A2 A3 A4	B7 B8 C30 C31 C32 C33	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame de coñecemento mediante preguntas de resposta curta e/ou test. Nota de corte 5 sobre 10. Para a nota final é imprescindible aprobar cada unha das partes. Data de exame primeira edición ordinaria: 28/05/2020, ás 17 horas.	60	A1	C28 C29 C30	D7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia aos seminarios é de carácter obrigatorio, polo menos o 90% do total de horas. Para superar a totalidade da materia (teoría e seminarios) será indispensable ter superada cada unha das partes . O suspenso dalgunha parte suporá o suspenso da materia. NOTA: Os exames de coñecementos abarcarán os contidos teóricos e contidos dos seminarios. Poderán ser tipo test e/ou pregunta curta. Globalmente corresponden ao 90% da nota final, en primeira convocatoria. O alumno deberá superar cada unha das partes (teoría e seminarios). MODALIDADE NON PRESENCIAL Os estudantes que non lles sexa posible cursar unha avaliación continua por motivos suficientemente xustificadas e documentados, facilitaráselles a seguinte avaliación final: proba de coñecementos ou exame que valorará o profesor responsable da materia. SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTEs: segunda convocatoria e seguintes, para a cualificación, só se terá en conta o exame de coñecementos sobre contidos teóricos e seminarios da materia. Tipo de exame test e/ou pregunta curta (100% da nota global), CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: Para a cualificación, só se terá en conta o exame de coñecementos sobre contidos teóricos e seminarios da materia. Tipo de exame test e/ou pregunta curta (100% da nota global). DATAS EXAMES: data primeira edición ordinaria: 28/05/2020, ás 17 horas. Data segunda edición ordinaria: 06/07/2020, ás 17 horas. Data da convocatoria fin de carreira será o 28/10/2019, ás 17 horas.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

P. L. Swearingen, **Manual de Enfermería Médico-Quirúrgica**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2008
 Brunner, Suddarth, **Enfermería Médico-Quirúrgica**, 12ª Edición, Lippincott Williams & Wilkins, 2016
 NANDA Internacional, **NANDA Internacional. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación. 2015-2017**, 1ª Edición, ELSEVIER, 2015
 Sue Moorhead, PhD, RN, Marion Johnson, PhD, RN, Meridean L. Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC) :Medición de Resultados en Salu**, 5ª Edición, ELSEVIER, 2013
 Bulechek, Butcher, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2013
 Harrison, **Principios de Medicina Interna**, 18ª Edición, McGraw Hill, 2012

NNNconsult,

DIALNET,

Index de enfermería,

Bibliografía Complementaria

S. M. Lewis, **Enfermería Médico-Quirúrgica**, 6ª Edición, ELSEVIER, 2004

CUIDEN,

PubMed,

CIBER REVISTA,
CULTURA DE CUIDADOS,
ENFERMERÍA GLOBAL,
Enfermería clínica,
<http://www.aeeorl.es/>,
<http://seorl.net/>,
<http://www.aeeto.es/>,
<http://www.univadis.es/?gclid=CKSm1I3I2dQCFTcW0wod17MGgw>,
<http://www.aeepd.com/>,
<https://www.seeo.org/>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas II/O51G140V01303
Prácticas clínicas III/O51G140V01306
Prácticas clínicas IV/O51G140V01405
Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101
Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105
Enfermaría clínica I/O51G140V01204
Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería comunitaria II**

Materia	Enfermería comunitaria II			
Código	O51G140V01206			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Pérez Fernández, María Reyes			
Profesorado	Pérez Fernández, María Reyes			
Correo-e	maria.reyes.perez.fernandez@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Enfermería Comunitaria II dá continuidade á materia Enfermería Comunitaria I de 1º de grao. Nesta materia, expónse a atención primaria de saúde como alicerce fundamental para a prestación de servizos de saúde á poboación, tendo en conta, desde o punto de vista enfermeiro, dos principais programas de saúde que actualmente se desenvolven no sistema sanitario español			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermmería, ao individuo, a familia e a comunidade.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermmería ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermedade.

C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de realizar enquisas epidemiolóxicas e resolver estudos epidemiolóxicos de brotes de enfermidades ou situacións desfavorables en relación coa saúde	A1	B1	C26	D1
	A2	B3		D2
	A3	B6		D3
	A4	B15		D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Saber aplicar intervencións de formación para a saúde para contribuír a resolver problemas de saúde colectivos	A1	B2	C19	D1
	A2	B4	C20	D2
	A3	B5	C21	D3
	A4	B8	C22	D4
	A5	B9	C23	D5
		B10	C24	D6
		B11	C25	D7
		B16	C27	D8
		B17		D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA 1. EPIDEMIOLOXÍA II	1.1. Epidemioloxía das enfermidades transmisibles 1.2. E. transmisibles por vía aérea 1.3. E. transmisibles por vía hídrica y alimentaria 1.4. E. susceptibles de inmunoprevención 1.5. E. emerxentes 1.6. Zoonosis y E. transmitidas por vectores 1.7. E. relacionadas con la inmunoprevención
TEMA 2. PRINCIPIOS XERAIS DA ATENCIÓN PRIMARIA DE SAÚDE. ENFERMARÍA COMUNITARIA	2.1. Principios xerais 2.2. Organización e funcionamento dos Servizos de Atención Primaria 2.3. Entrevista clínica
TEMA 3. EDUCACIÓN PARA A SAÚDE	3.1. Enfoques e modelos de EPS 3.2. Planificación de programas e/ou actividades 3.3. Métodos e medios de EPS

TEMA 4. EPIDEMIOLOGÍA E PREVENCIÓN DAS ENFERMEDADES CRÓNICAS

- 4.1. Programa de prevención cardiovascular
- 4.2. Programa EPOC
- 4.3. Programa de atención domiciliaria
- 4.4. Programa do neno sano
- 4.5. Programa da muller

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	25	24	49
Eventos científicos	2	5	7
Saídas de estudo	2	6	8
Lección maxistral	44	90	134
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Presentación	1	22	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades *enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten #afondar ou *complementar os contidos da materia. Pódense empregar como *complemento das clases teóricas
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por *ponentes de prestixio, que permiten profundar ou *complementar os contidos da materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de *adquisición de habilidades básicas e *procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou *directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	realizarase unha atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Observación sistemática	Recompilación de datos sobre a participación e actitude do alumno, nas actividades expostas nos seminarios e nas clases teóricas . Nota de corte 5. No caso de non ter superado este apartado o alumno deberá facer unha proba práctica onde terá que demostrar o seu coñecemento sobre os contidos impartidos nos seminarios. Nota de corte 5.	20	B1 C19 D1 B2 C20 D2 B3 C21 D3 B4 C22 D4 B5 C23 D5 B6 C24 D6 B8 C25 D7 B9 C26 D8 B10 C27 D9 B11 D10 B15 D11 B16 B17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa	60	A1 B1 C19 A2 B2 A5 B4 B9 B10 B11 B15 B17

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo	20	B11 C20 D1 B15 C21 D2 B16 C23 D3 C24 D4 C25 D5 C26 D6 D7 D8
--------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primera edición:

Data do exame: 12/05/2020. É indispensable aprobar cada unha das partes avaliadas cun 5 como nota mínima (o exame, a presentación e a participación nos seminarios) para superar a materia Avaliación para a modalidade non presencial: Esta modalidade pode ser escollida en dúas situacións diferentes:

1. Os alumnos que por causas debidamente xustificadas non lles resulte posible a asistencia regular aos seminarios (máis do 90%), neste caso os alumnos deberán comunicar ao comezo da materia e por escrito á profesora responsable que non van asistir aos devanditos seminarios, xustificando debidamente este feito 2. Os alumnos que por diferentes causas, sempre xustificadas, non cumpran a porcentaxe mínima de asistencia. Nos dous casos non terán opción á modalidade de avaliación continua, pasando á modalidade non presencial.

A avaliación da modalidade non presencial constará de dous partes: 1. Un exame de 10 preguntas de desenvolvemento. É necesario sacar un 5 sobre unha puntuación de 10 para aprobar (60% da nota final). 2. Un exame de 10 preguntas sobre os contidos impartidos nos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10. (40% da nota final).

Segunda edición: Data do exame: 25/06/2020. O alumno examínase da parte que non superase na 1ª convocatoria, o tipo de proba será o mesmo. **Fin de Carreira:** Data do exame: 29/10/2019. Criterio de avaliación: proba tipo test (100%). Nota de corte 5.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Martín-Zurro A., Jodar G., **Atención familiar y salud comunitaria**, 1ª, Elsevier, 2011

Burns N y Grove S., **Investigación en enfermería**, 5ª, Elsevier, 2015

Piedrola Gil, **Medicina Preventiva y Salud Pública**, 12ª, Elsevier, 2015

Mazarrasa y col., **Salud Pública y enfermería comunitaria**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Martín Zurro A y Cano Pérez JF, **Atención Primaria. Concepto, organización y práctica clínica**, 6ª, Elsevier, 2003

Pérez Fernández MR, **Principios de Hidroterapia y Balneoterapia**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica I/O51G140V01205

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión de enfermaría				
Materia	Xestión de enfermaría			
Código	O51G140V01207			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Núñez Masid, Eloína			
Profesorado	Núñez Masid, Eloína Souto Pereira, Montserrat			
Correo-e	eloina.nunez.masid@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	Co estudo desta materia preténdese que o alumno adquira as competencias necesarias pra poder traballar no medio sanitario no marco da organización dos servizos de saúde, ofrecendo unha atención no coidado asentadas nas normas de garantía de calidade. A través do programa docente o alumno coñecerá o proceso administrativo dende calquera nivel da organización. Afondará nos modelos de Sistemas Sanitarios, a súa creación, obxectivos e deseño. Desarrollará competencias no eido da xestión de enfermeira e dotarase de elementos de discusión para o pensamento e acción enfermeiras, actualizando os conceptos de xestión e administración sanitaria dentro do marco actual de política xeral. Se facilitará o coñecemento do medio laboral onde o alumno desenvolverá o seu labor como profesional. O desenvolvemento das competencias específicas desta materia recomendan que o alumno teña adquirido previamente as de asignaturas coma Fundamentos de Enfermeira e Enf. Comunitaria I			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermería española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermaría.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de analizar as contornas e políticas sanitarias máis significativas.	A1	B12	C45	D1
	A2	B15		D3
	A3			D5
	A4			D7
	A5			D8
-Ser capaz de aplicar a política de calidade asistencial e a avaliación da calidade dos servizos de enfermaría	A1	B12	C45	D1
	A2	B13	C46	D2
	A3	B15	C47	D3
	A4		C48	D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA 1 O Proceso administrativo nos servizos de saúde	Definición, etapas e características.-*Información e comunicación no proceso administrativo. Relación entre enfermaría e administración Función *administrativa, niveis, teorías e modelos enfermeiros en administración. Fases do proceso administrativo: planificación, xestión, dirección e control.
TEMA 2. Análise das contornas Sanitarias	Contorna sanitaria e conceptos de saúde. Sistemas de atención á saúde. Tipos
TEMA 3 Políticas sanitarias : Central e autonómicas	Sistema Nacional de Salud. Sistema Galego de Saúde. Lei Xeneral de Sanidade
TEMA 4. Políticas sanitarias máis significativas a nivel mundial	Sistemas sanitarios próximos á nosa contorna
TEMA 5 Xestión de servizos de enfermaría características e procesos	Dotación de persoal. Selección, contratación Programación- Sistemas de clasificación dos enfermos: GDR-Traballo por enfermo. PNR Elaboración de persoais de persoal Política de persoal. Absentismo. Rotacións. Formación Saúde laboral. Enfermidade profesional.
TEMA 6 Concepto de calidade e seguridade	Concepto de Calidade na atención sanitaria.-Definicións. Componentes- Enfermaría e Calidade- Evolución histórica- Control e Garantía de Calidade Valoración da Calidade: estrutura-proceso-resultado- Indicadores, criterios e estándares de calidade-Programas de avance e garantía de calidade.
TEMA 7 Política de calidade asistencial e avaliación da calidade dos servizos enfermaría	Definición e Obxectivos- Características do Control. Tipos e medios.-Problemas do Control.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	3	17	20
Seminario	12	10	22
Lección maxistral	37	70	107
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas

Lección maxistral	Transmisión de coñecementos, ofrecendo un enfoque crítico da disciplina que leve aos alumnos a reflexionar e descubrir as relacións entre os diversos concetos, formar unha mentalidade crítica na forma de afrontar os problemas e a existencia dun método.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...	20	A1 A2 A3 A4 A5	B12 B13 B15	C45 C46 C47 C48	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10
Seminario	Elaboración de manual de organización de unidade de enfermaría tipo	20	A1 A2 A3 A4 A5	B12 B13 B15	C45 C46 C47 C48	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen 40 preguntas pechadas con 4 opcións de resposta, sendo correcta unha única resposta	60	A1 A2 A3 A4 A5	B12 B13 B15	C45 C46 C47 C48	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a modalidade non presencial, entendendo por esta a ausencia de máis do 10% dos seminarios, deberanse presentar dous traballos sobre dous temas tratados nos seminarios e realizarase un exame que inclúen 50 preguntas pechadas con 4 opcións de resposta, sendo correcta unha única resposta, aquelas partes nas que non se obtivera unha cualificación igual ou superior ao 5 deberán recuperarse en seguintes edicións. 1ª edición ordinaria: 19 maio 2020 ás 17 horas; 2ª edición ordinaria: 26 de xuño de 2020 ás 18 horas; Convocatoria fin de carreira: 10/09/2019 ás 16 horas

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dee Aun Gillies, **gestion de enfermería**, 1ª edición, Masson Salvat, 1994

Alvarez Nebreda Carlos, **administración sanitaria y sistemas de salud**, 1ª edición, Síntesis, 1994

Bibliografía Complementaria

Mª Paz Mompert García, **administración de Servicios de Enfermería**, 1ª edición, Mason salvat, 1994

Temes Jose Luis/Pastor V., **manual de gestion hospitalaria**, 1ª edición, McGraw-Hill, Interamericana de España, 1996

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría comunitaria II/O51G140V01206
Ética e lexislación/O51G140V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104
Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Outros comentarios

O alumno debería consultar a prensa especializada,Mundo sanitario,diario medico e artigos de xornais de prensa xeral de actualidade en politica sanitaria e artigos de opinion

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas clínicas I				
Materia	Prácticas clínicas I			
Código	O51G140V01208			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado	Fariñas Valiña, Natalia Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	natalia.farinas.valina@sergas.es mfervar3@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é achegar coñecementos e habilidades, relacionados co manexo das intervencións e actividades enfermeiras, orientadas ao coidado, para satisfacer necesidades básicas do ser humano no continuun saúde/enfermidade			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria

B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento, comprensión e aplicación dos requirimentos dos sistemas en tempo real aos sistemas básicos de control de voo	

Ser capaz de participar nos coidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha excelente relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade.

A1	B1	C8	D1
A2	B3	C11	D2
A3	B6	C12	D3
A4	B7	C15	D4
A5	B8	C17	D5
	B9	C18	D6
	B11	C26	D7
	B12	C29	D8
	B15	C31	D9
	B16	C33	D10
	B17	C42	D11
	B18	C49	

Ser capaz de proporcionar coidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude empática co paciente e familia aos que garantirá o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.

A1	B1	C4	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C10	D3
A4	B4	C11	D4
A5	B5	C12	D5
	B6	C13	D6
	B10	C15	D7
	B12	C17	D9
	B13	C18	D10
	B14	C19	D11
	B15	C22	
	B16	C23	
	B17	C24	
		C25	
		C29	
		C31	
		C33	
		C35	
		C36	
		C37	
		C44	
		C49	
		C50	

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, PROCESO ENFERMEIRO: Manexo taxonomía NANDA, NIC, NOC en centros de atención primaria, centros asistenciais, sociosanitarios e hospitais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas clínicas	178	0	178
Eventos científicos	20	0	20
Actividades introductorias	2	0	2
Estudo de casos	0	13	13
Cartafol/dossier	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas clínicas	O estudante desenvolve as actividades en un contexto relacionado con o exercicio de a profesión enfermeira
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia
Actividades introductorias(*)	Actividades encaminadas a tomar contacto y reunir información sobre el alumnado, así como a presentar la asignatura.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Prácticas clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades de formación en un contexto relacionado con o exercicio de unha profesión. Teñen carácter obrigatorio por ser unha titulación que conduce a unha profesión regulada, pertencente a o área de Ciencias de a Saúde.
--------------------	---

Actividades introdutorias

Avaliación		Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe					
Descrición							
Prácticas clínicas	Informe de avaliación emitido por a supervisora/or de a Unidade, con o asesoramiento de as enfermeiras que participaron en a docencia. Asistencia obrigatoria 100% Nota de corte 5. É imprescindible superar cada parte para obter a porcentaxe de a nota.	65	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18	C4 C8 C10 C11 C12 C13 C15 C17 C18 C19 C22 C29 C31 C33 C35 C36 C37 C42 C44 C49 C50	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11	
Estudo de casos	Elaboración de un caso práctico desenvolvendo o proceso de enfermería en un paciente de a Unidade de prácticas en a que realice a súa estancia clínica, estará baseado en a taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía de o traballo en a plataforma Faitic. A presentación será individual. Prazo de entrega: 17/03/2020 A non presentación de o traballo en as datas establecidas supón a non superación de a materia. Nota de corte 5 en cada apartado de o traballo. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia	25	A1 A2 A3 A4	B2 B3 B4 B5 B6 B14 B16	C17 C18 C19 C23 C24 C26 C29 C44 C50	D1 D2 D3 D4 D7	
Cartafol/dossier	Elaboración de un informe/memoria sobre as tarefas e procedementos desenvolvidos, observacións realizadas Normas de presentación: consultar Faitic Prazo de entrega: 17/03/2020 Nota de corte 5. É imprescindible superar cada parte para obter a porcentaxe de a nota.	10	A1 A2 A3 A4	B2 B5 B16	C15	D1 D2 D4 D7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Imprescindible aprobar cada parte, para superar a materia. A asistencia a prácticas clínicas é obrigatoria, as ausencias serán recuperadas segundo establece a Normativa de Prácticas Clínicas de o Centro. Faltas de asistencia NON recuperadas supón a non valoración da rotación, e xa logo, a non superación da materia.

Segunda Edición: As condicións de avaliación serán as mesmas, o alumnado terá que superar a/s parte/s que teña pendentes. Para o estudo de caso, o alumnado ten 2 alternativas:- Presentar o mesmo caso clínico de a edición anterior modificado e corrixido. **Nota máxima** a alcanzar será un **5**- Presentar un novo caso clínico, é dicir un traballo distinto a a edición anterior. **Nota máxima** a alcanzar será un **10**

Entrega Portafolio e estudo caso: 15/06/2020 a través da plataforma FAITIC

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NANDA International, **Diagnósticos Enfermeros: Definiciones Y Clasificación 2015-2017**, 10ª, ELSEVIER, 2015

Mccloskey y col., **Claificación de Intervenciones de Enfermería, NIC**, 6ª, Elsevier, 2013

Meridean Maas; Marion Johnson; S. Moorhead, **Claificación de resultados, NOC**, 5ª, Elsevier España, 2013

Perry & Potter, **Guía Mosby de Técnicas y procedimientos en enfermería**, 8ª, Elsevier, 2016

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Revista Enfermería Clínica,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Bibliografía Complementaria

Jhonson y cols, **Interrelaciones NANDA, NIC,NOC**, 3ª ED., ELSEVIER, 2007

<http://www.gneaupp.org>,

<http://www.isciii.es/investen>,

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

Nursing,

www.enfersalud.com,

Metas de Enfermería,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Outros comentarios

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola de Enfermaría e consultar a plataforma FAITIC a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia
- Importante que o documento de asistencia a prácticas /clínicas recolla, tanto a asistencia como as faltas, para a súa posterior recuperación.
- En caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia con COPIA á supervisora da unidade de rotación